

забезпечення міст, переробки сміття, вдосконалення інфраструктури і таким чином обмежує доступ територіальних громад і регіонів України до іноземних інвестицій, зокрема з ЄС.

Тож зазначимо, що, по-перше існує нагальна необхідність впровадження економічно орієнтованої моделі функціонування євро регіонів України. По-друге, перехід на новий рівень управління транскордонними процесами, адаптація його до стандартів Євросоюзу вимагає переглянути та внести відповідні зміни до чинних нормативних актів України; вдосконалити інституційне забезпечення транскордонного співробітництва; забезпечити дієву інформаційно-комунікаційну підтримку

процесів міжрегіонального співробітництва на рівні регіонів України та ЄС. По-третє, формування нової політики транскордонного та євро регіонального співробітництва передбачає реалізацію низки заходів щодо використання земельних ділянок державної власності для реалізації інвестиційних проектів промислового виробництва (Greenfield), розміщення індустріальних парків, логістичних центрів в умовах створення ринку землі та цілеспрямована передача застарілих підприємств державної та комунальної власності для здійснення проектів реконструкції (Brownfield) з відповідним внесенням змін до законодавчих актів.

Література

1. Економічна складова Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС: наслідки для бізнесу, населення та державного управління. – К. : Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, 2013. – 127 с.
2. Мартусенко І.В., Погрішук Б.В. Регіональна економіка: Підручник / І.В. Мартусенко, Б.В. Погрішук. – Тернопіль: Крок, 2015. – 626 с.
3. Мартусенко І.В. Збереження суверенного статусу України в умовах сучасних глобалізаційних процесів / Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 8. – С. 210-214. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/issue-8-2015.pdf>.
4. Сібекина А. Ю. Результати одностороннього відкриття європейського ринку для України та перспективи повноцінного функціонування поглибленої ЗВТ з ЄС / А.Ю. Сібекина // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Випуск 122. – Ч. II. – 2014. – С. 156-163.

УДК 339.137.2:658

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: ОЦІНКА РІВНЯ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ

Харчук С.А. – к.е.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

В умовах активізації глобалізаційних та інтеграційних процесів конкуренція підприємства супроводжується сучасними трансформаційними перетвореннями на всіх ієрархічних ланках ринкового простору як у внутрішньому, так і у зовнішньому середовищі. Конкурентоспроможність підприємства відповідає вимогам оточуючого середовища, що проявляється у показнику конкурентоспроможності та є запорукою отримання максимального прибутку і збільшення обсягів збуту, розширення частки внутрішнього і зовнішнього ринку, забезпечення необхідного рівня якості та ціни продукції, що виробляється, впровадження нових технологічних процесів і модернізація обладнання.

Поняття "конкурентоспроможність підприємства" введене в науковий обіг М. Портером, є базовим в управлінні, й існуватиме по відношенню до підприємства до того часу, поки воно утримує конкурентну перевагу над конкурентами на ринку. Конкурентна перевага характеризується ним як "продуктивність

використання ресурсів", де критерієм виступає рентабельність виробництва. Конкурентні переваги існують тоді, коли підприємство може отримати рентабельність вище середньої для даної галузі або сегмента ринку [1].

Сьогодні для успішного функціонування підприємства на ринку оцінка його конкурентоспроможності є об'єктивною необхідністю. Для процесу виявлення сильних і слабких місць підприємства існує велика кількість методів аналізу конкурентних переваг, заснованих частіше всього на застосуванні матричних методів та експертного опитування фахівців відповідної галузі промисловості – а саме: модель Бостонської консультативної групи (БКГ); модель М. Портера; метод "Мак-Кінзі"; модель Shell/DPM; метод LOTS; метод PIMS; ситуаційний аналіз (SWOT-аналіз); метод експертного оцінювання; модель Хофера/Шенделя; фінансово-економічний метод; метод картування стратегічних груп. Отже підприємство прагне до визнання на міжнародному рівні і застосовує всі можливі

маркетингові засоби для отримання сталого іміджу, що, в свою чергу, забезпечить його гарантованим прибутком. Конкурентоспроможність підприємства не може бути виміряна єдиним показником. Це підтверджується тим, що це поняття носить ознаки прихованої властивості виробничої системи, якою є суб'єкт господарювання, та проявляється на поверхні у вигляді різних факторів-симптомів. Тому, конкурентоспроможність підприємства є латентним показником.

На даному етапі розвитку економіки актуальним є завоювання й утримання конкурентних переваг. Саме це є ключовим фактором успіху підприємства в конкурентній боротьбі. Виробники постійно повинні відслідковувати зміну попиту, вартості сировинних ресурсів, вони повинні використовувати новітні підходи у сфері стратегічного маркетингу для підвищення рентабельності активів.

На сьогодні Україна має значний природний, промисловий, технологічний, науково-освітній, культурний потенціал. Проте, вона досі не входить до числа розвинених країн світу. Проблема полягає у знаходженні засобів реалізації наявного потенціалу. Вчені вважають, і ми з ними погоджуємося, що детермінанти конкурентних переваг України поки недостатньо розвинені. Наслідком цього є низький рівень конкурентоспроможності вітчизняних товарів, особливо наукомістких виробів із високою доданою вартістю.

Реалії сьогодення свідчать про те, що існує проблема щодо створення та забезпечення подальшого зростання рівня міжнародної конкурентоспроможності підприємства при виході на зарубіжні ринки. Так Україна продовжує втрачати позиції у глобальному рейтингу країн світу за показником економічної конкурентоспроможності.

Так, за опублікованим Всесвітнім економічним форумом Індексом глобальної конкурентоспроможності 2016-2017 (The Global Competitiveness Index), Україна посіла 85-е місце серед 138 країн світу, втративши за рік шість позицій (у попередньому рейтингу займала 79-у позицію).

Індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index) – це глобальне дослідження, яке проводиться Всесвітнім економічним форумом, і супроводжує його рейтинг країн світу за показником економічної конкурентоспроможності та складається з більш ніж 100 змінних, що згруповані у 12 контрольних

показників ("Інституції", "Інфраструктура", "Макроекономічне середовище", "Охорона здоров'я та початкова освіта", "Вища освіта і професійна підготовка", "Ефективність ринку товарів", "Ефективність ринку праці", "Розвиток фінансового ринку", "Технологічна готовність", "Розмір ринку", "Відповідність бізнесу сучасним вимогам" та "Інноваційний потенціал") за 3 основними групами субіндексів: "Основні вимоги", "Підсилювачі продуктивності" та "Інновації та фактори вдосконалення".

Згідно з даними дослідження, Україна погіршила свої позиції у 7 з 12 основних показників. Найбільше нами втрачено (мінус 17 пунктів) за складовою "Ефективність ринку праці", по 9 пунктів втрачено за показниками, що характеризують розвиток фінансового ринку країни та охорону здоров'я і початкову освіту. Пасемо задніх ми із розвитком інфраструктури та іншими складовими Індексу глобальної конкурентоспроможності.

За деякими позиціями країна "очолює" списки з кінця, зокрема, за міцністю банків нам другий рік поспіль присвоєно останнє місце серед оцінюваних країн світу, з поміж 138 країн за регулюванням фондових бірж ми отримали передостаннє місце; за інфляційними змінами - 136, за якістю доріг - 134.

Негативними факторами для ведення бізнесу в Україні визначено (в порядку зменшення): корупцію, політичну нестабільність, інфляцію, неефективну державну бюрократію, ускладнений доступ до фінансів, часту зміну урядів, високі податкові ставки, складність податкового законодавства, регулювання валютного ринку, невідповідну якість інфраструктури, обмежувальне регулювання ринку праці, недостатню здатність до інновацій, злочинність та крадіжки, погану етику робочої сили, низьку якість охорони здоров'я та недостатню освіченість працівників [2].

Слід зазначити, що для забезпечення стійких конкурентних позицій на світовому ринку, підприємству, перш за все, необхідно володіти конкурентними перевагами на національному ринку, вправно використовувати всі свої ресурси і можливості та у рамках загально – національної програми сформувати відповідний пакет заходів, який буде спрямований на фінансове, інвестиційно-інноваційне та інтелектуальне забезпечення необхідних змін в економіці.

Таким чином, на сучасному етапі світового економічного розвитку головною ознакою конкурентоспроможності підприємства повинна стати його інноваційність, тобто здатність системи до безперервного розвитку, оновлення та змін діяльності на основі засвоєння

нововведень. Інноваційність також означає використання наявного науково-технічного, інформаційного та інтелектуального потенціалу з метою подальшого розвитку, підвищення результатів діяльності та якості життя шляхом реалізації регіональних програм та адресної допомоги підприємствам у пошуках шляхів більш ефективного використання власного капіталу з подальшим його вивільненням для інноваційних цілей, забезпечення підвищення

інвестиційної привабливості, та сприяння спрощення доступу до кредитних ресурсів. Це в подальшому сприятиме успішному досягненню високого рівня міжнародної конкурентоспроможності вітчизняних підприємств, що дасть змогу досягнути стійкої конкурентної позиції підприємства на ринку та формувати конкурентоспроможну робочу силу і ефективні соціально-трудова відносини.

Література

1. Портер М. Э. Конкуренция: учеб. пособ. / Портер М. Э.; пер. с англ. – М.: Изд. дом "Вильямс", 2001. – 495 с.
2. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2016-2017. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://edclub.com.ua>.
3. Журба І.О. Сутність і значення конкурентоспроможності підприємства / І.О. Журба, Ю.М. Коляденко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://archive.nbuv.gov.ua>.
4. Макаренко М.В. Технологія управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства // Актуальні проблеми економіки.– 2010.– № 4. – С. 114–119.
5. Чумак Л.Ф. Фактори впливу а формування конкурентоспроможного потенціалу підприємств / Л.Ф. Чумак // Экономика и управление. – № 1. – 2013. – с. 62-69.

УДК 378.124

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Семчук І.В. – к.е.н., доцент кафедри ЕПіК

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Процеси інтеграції світової спільноти, зокрема в галузі економіки, призводять до змін у вимогах, що висуваються до кваліфікаційної характеристики сучасного економіста. За цих умов особливого значення набувають такі якості випускника вищого навчального закладу, як високий професіоналізм, ініціативність у вирішенні нетрадиційних задач, креативність, здатність до самоосвіти, до налагодження ділових контактів з іноземними партнерами та кваліфікованої професійної діяльності в іншомовному середовищі.

Зазначені потреби передбачають, в першу чергу, якість освіти, як в теоретичному так і в практичному аспектах молодого спеціаліста. Вони визначають головні напрями освітньої організації. І, в той же час, вони безпосередньо залежать від рівня методичної майстерності кожного викладача. Тому знання методики, технології управління та організації навчальним процесом у вузі є невід'ємною частиною цілісного педагогічного процесу підготовки сучасного економіста, фінансиста.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних основ професійної підготовки кваліфікованого, конкурентоспроможного на ринку праці

спеціаліста в галузі економіки.

Підготовка конкурентоспроможних фахівців передбачає відповідні методологічні підходи до змісту та характеру викладання фінансово-економічних дисциплін. Серед них важливими є [2]:

- перегляд форм та змісту навчального процесу;
- перехід від нагромадження знань (предметного навчання) до підвищення рівня компетенції як основи розвитку здібностей;
- застосування ефективних дій у конкретних ситуаціях (проблемне навчання);
- наближення практичної роботи студентів до реалій виробничих відносин;
- постійна підтримка бази знань студентів щодо сучасних правових та нормативних актів;
- впровадження нових методів та технологій навчання;
- відпрацювання більшості теоретичних викладок за допомогою комп'ютерних моделей тощо.

Технологія доведення змісту фінансово-економічних дисциплін до кожного студента вимагає інноваційних форм викладання, впровадження у повному обсязі проблемного